

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 13.10.2025
Meie 30.10.2025

nr 8-2/8291
nr 8-2/8798

JDM-i tähelepanekud planeerimisseaduse muutmise seaduse eelnõule (742 SE)

Justiits- ja Digiministeeriumile edastati Riigikantselei poolt 13.10.2025. a teadmiseks eelnõu toimik: RIIGIKOGU/25-1109 - Planeerimisseaduse muutmise seaduse eelnõu (742 SE).

Käesolevaga peab Justiits- ja Digiministeerium vajalikuks avaldada arvamust viidatud seaduseelnõu osas.

I. Eelnõu näeb ette, et PlanS § 96 lõiget 2 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:
„5) kui eriplaneeringu elluviimisega kaasneks planeeritava tuuleelektrijaama ebaproportsionaalne negatiivne visuaalne mõju.“

Kavandata täiendus, mis võimaldaks eriplaneeringu algatamata jätmist tuuleelektrijaama "ebaproportsionaalse negatiivse visuaalse mõju" tõttu, ei ole otseselt PlanS § 96 lõikes 2 sätestatud.

Siiski on võimalik kaaluda, kas visuaalne mõju mahub olemasolevate algatamata jätmise aluste alla:

1. Muu ülekaalukal avalikul huvil põhinev põhjus (PlanS § 96 lg 2 p 3): Visuaalne mõju on seotud keskkonnanahäiringuga ja avaliku huviga. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) kohaselt on keskkonnanahäiring inimtegevusega kaasnev vahetu või kaudne ebasoodne mõju keskkonnale, sealhulgas keskkonna kaudu toimiv mõju inimese tervisele, heaolule või varale või kultuuripärandile (KeÜS § 3 lg 1). Igaühel on õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale (KeÜS § 23 lg 1). Hinnates keskkonna vastavust tervise- ja heaoluvajadustele, võetakse arvesse teiste isikute õigusi, avalikke huve ja piirkonna eripära (KeÜS § 23 lg 4). Visuaalne mõju võib mõjutada inimeste heaolu. Planeerimisseaduse kohaselt peab planeerimisalase tegevuse korraldaja tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalikke huve ja väärtusi (PlanS § 10 lg 1). Kui negatiivne visuaalne mõju on sedavõrd ulatuslik, et see kaalub üles planeeringu elluviimisega seotud huvid, võib see kvalifitseeruda "muu ülekaalukal avalikul huvil põhineva põhjusena" (PlanS § 96 lg 2 p 3).

2. Ilmne, et algatatava planeeringu elluviimine tulevikus ei ole võimalik (PlanS § 96 lg 2 p 2): Kui visuaalne mõju on nii ulatuslik, et see tekitab olulise keskkonnanahäiringu (KeÜS § 3 lg 1), mis on vastuolus keskkonna kõrgetasemelise ja tervikliku kaitse põhimõttega (KeÜS § 8) või vältimispõhimõttega (KeÜS § 10), võib see viidata sellele, et planeeringu elluviimine ei ole tulevikus võimalik. Vältimispõhimõtte kohaselt tuleb olulist keskkonnanahäiringut taluda vaid juhul, kui tegevus on vajalik ülekaaluka huvi tõttu, puudub mõistlik alternatiiv ja on võetud vajalikud meetmed (KeÜS § 10).

Kuigi visuaalne mõju ei ole PlanS § 96 lõikes 2 eraldi punktina välja toodud, on see kaalutlus, mida saab arvestada olemasolevate algatamata jätmise aluste raames, eriti "muu ülekaalukal avalikul huvil põhineva põhjuse" (PlanS § 96 lg 2 p 3) või "elluviimise võimatuse" (PlanS § 96 lg 2 p 2) hindamisel, arvestades keskkonnaõiguse põhimõtteid (KeÜS § 3 lg 1, § 10, § 23 lg 1, 4).

Eriplaneeringu koostamisel on kohustuslik keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) (PlanS § 95 lg 5, KeHJS § 33 lg 1 p 2). KSH eesmärk on tuvastada oluline keskkonnamõju (KeHJS § 32), mis hõlmab ka mõju elanikkonnale, inimese tervisele ja heaolule (KeHJS § 3¹ lg 2). Oluline keskkonnamõju on see, mis võib seada ohtu inimese tervise ja heaolu (KeHJS § 2²). Seega on visuaalse mõju hindamine KSH raames juba kohustuslik.

Kavandatav täiendus PlanS § 96 lõikele 2 looks **spetsiifilise aluse tuuleelektrijaama eriplaneeringu algamata jätmiseks, mis on seotud visuaalse mõjuga, kuid mis on juba kehtivas regulatsioonis kaudselt seotud avaliku huvi ja heaolu kaalutlustega.**

II. Eelnõu näeb ette, et PlanS § 128 lõiget 2 täiendatakse punktiga 7 järgmises sõnastuses:

„7) kui detailplaneeringu elluviimisega kaasneks planeeritava tuuleelektrijaama ebaproportsionaalne negatiivne visuaalne mõju.“

Kuigi visuaalse mõju arvestamine on oluline ja tuleneb planeerimise põhimõtetest (PlanS § 8) ning laiemalt keskkonnahäiringu vältimise nõudest (KeÜS § 3 lg 1, KeÜS § 10), on detailplaneeringu algamata jätmise alused PlanS § 128 lõikes 2 juba sätestatud. Ebaproportsionaalne negatiivne visuaalne mõju on käsitletav kas **ebaproportsionaalse kolmanda isiku õiguste riivena (PlanS § 128 lg 2 p 4) või muu ülekaalukal avalikul huvil põhineva põhjusena (PlanS § 128 lg 2 p 3)**, mis on seotud esteetilise miljöö ja elukeskkonna kvaliteedi tagamisega (PlanS § 8). Seega on visuaalse mõju arvestamine kaetud olemasolevate sätetega ning puudub vajadus täiendada seadust eraldi alusega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Margreth Adamson 53853710
margreth.adamson@justdigi.ee